04/12/2023

4 Δεκεμβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Ιερομάρτυς Σεραφείμ, Επίσκοπος Φαναρίου

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 4 Δεκεμβρίου, η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη μας τιμά τη μνήμη του Αγίου Ιερομάρτυρος Σεραφείμ, Επισκόπου Φαναρίου.

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Τους ποταμούς αιμάτων, τα οποία χύθηκαν καθ’ όλη τη διάρκεια των τετρακοσίων χρόνων της τουρκικής δουλείας, είναι εμπλουτισμένα και με το αίμα χιλιάδων κληρικών, όλων των βαθμών. Ένας από αυτούς ο οποίος έδωσε τη ζωή του στην υπηρεσία της ελεθερίας και της ποιμαντικής του συνέπειας είναι και ο άγιος Ιερομάρτυς Σεραφείμ, επίσκοπος Φαναρίου και Νεοχωρίου. Ένας αληθινός και αφοσιωμένος Ιεράρχης και συνάμα ένας φλογερός πατριώτης.

Γεννήθηκε στα μισά του 16ου αιώνα στο χωριό Μπεζούλια των Αγράφων. Ένα πανέμορφο χωριό στις όχθες της τεχνητλής λίμνης Πλαστήρα. Γονείς του υπήρξαν ο Σωφρόνιος Αθανασίου και η Μαρία, οι οποίοι διακρίνονταν για την ευσέβειά τους και την ενάρετη ζωή τους. Το βαπτιστικό όνομά του ήταν Σωτήριος. Οι ευσεβείς γονείς του φρόντισαν να τον αναθρέψουν σύμφωνα με τις χρστιανικές αρχές και να εμφυσίσουν στην παιδική του ψυχή την ακράδαντη πίστη στο Θεό. Επίσης του δίδαξαν τον ενάρετο βίο, την αγάπη προς όλους, την ταπείνωση και την σεμνότητα.

Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε σε σχολείο που λειτουργούσε η Ιερά Μονή Αγίου Πνατελεήμονος, κοντά στο χωριό του, όπου έδειξε πρωτοφανή επιμέλεια και σεβασμό προς τους δασκάλους μοναχούς. Διδακτικά εγχειρίδια τα λειτουργικά βιβλία της Μονής, στα οποία εντρύφισε με ζήλο και σεβασμό. Ήρθε σε επαφή με τα ιερά κείμενα και τα αγάπησε με πάθος. Το Ψαλτήριο, η Παρακλητική, τα Μηναία, ο Απόστολος και το Ευαγγέλιο έγιναν τα αγαπημένα του αναγνώσματα. Έτσι, μαζί με την γνώση απέκτησε και αγάπη για την εκκλησιαστική ζωή. Ενωρίς γεννήθηκε στην ψυχή του η επιθυμία να ζήσει τον μοναχικό βίο.

Όταν ενηλικιώθηκε, αφού πήρε την ευχή των γονέων του, περιπλανήθηκε σε διάφορες Μονές των Αγράφων και κατέληξε στην ονομαστή Ιερά Μονή Κορώνης, η οποία δεν απείχε μακριά από το χωριότου και ήταν σημαντικό πνευματικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Στον ιερό εκείνο χώρο,στην ηρεμία του γαλήνιου ορεινού τοπίου, βρήκε αυτό που ζητούσε η ανήσυχη ψυχή του: το κατάλληλο κλίμα για να ασκηθεί πνευματικά. Οι αδελφοί της Μονής τον δέχτηκαν και τον καθοδήγησαν, ώστε σε σύντομο χρόνο να αναδείξει την πνευματική του ωριμότητα, τα χαρίσματά του και τις αρετές του. Ντύθηκε το μοναχικό αγγελικό σχήμα, λαμβάνοντας το μοναχικό όνομα Σεραφείμ, βιώνοντας με ακρίβεια τη μοναχική ζωή, συμμετέχοντας με όλη τη δύναμη της ψυχής του στη λειτουργική ζωή και εκτελώντας με περισή προθυμία τις διακονίες, όσο ταπεινές και κοπιαστικές και αν ήταν. Έτσι κέρδισε την αγάπη και το σεβασμό των αδελφών της Μονής.

Σύντομα του προτάθηκε να εισέλθει στις τάξεις της ιεροσύνης, χειροτονήθηκε διάκονος, σύντομα πρεσβύτερος και κατόπιν ηγούμενος της Ιεράς Μονής. Επί της

ηγουμενίας του η Μονή αξιώθηκε να γνωρίσει ημέρες δόξης και φήμης. Από όλο τον ορεινό όγκο των Αγράφων, αλλά και του θεσσαλικού κάμπου έσπευδαν οι κατατρεγμένοι από τους Τούρκους δυνάστες, να βρουν καταφύγιο, παρηγοριά, πνευματική και υλική αρωγή. Επί πλέον η Μονή οργάνωσεΚρυφό Σχολειό, στον νάρθηκα της οποίας διδασκονταν τα σκλαβωμένα ελληνόπουλα την ελληνορθόδοξη παιδεία και καλλιεργούνταν στις ψυχές τους η ιδέα της ελευθερίας.

Η φήμη για την φωτεινή προσωπικότητα και το έργο του Σεραφείμ έφτασε μακριά. Έτσι όταν κοιμήθηκε ο Επίσκοπος Καπούας – Φαναρίου Λαυρέντιος, κλήθηκε από την Εκκλησία να το διαδεχτεί στον επισκοπικό θρόνο. Εκείνος αρχικά διατυπωσε τις αντιρρήσεις του, λόγω της ταπεινότητας, που τον διέκρινε, αλλά τελικά υποτάχτηκε στη θέληση της Εκκλησίας, η οποία ταλανίζονταν από τη φοβερή τουρκική σκλαβιά.

Ο σεβάσμιος και δαρστήριος Σεραφείμ διέπρεψε και ως Επίσκοπος. Στη σύντομη επισκοπική του διακονία άσκησε ένα πρωτόγνωρο ποιμαντικό, πνευματικό, κοινωνικό και εθνικό έργο. Αναδείχτηκε αληθινός ποιμένας των λογικών προβάτων, που του εμπιστεύθηκε ο Θεός. Οι πιστοί της επισκοπής του τον αγαπούσαν και τον εμπιστεύονταν σαν πατέρα τους και εκείνος έδειχνε την πατρική του αγάπη προς αυτούς.

Αλλά υπήρχαν και εκείνοι που τον μισούσαν. Πρόκειται για τους Τούρκους, οι οποίοι έβλεπαν με φθόνο και καχυποψία τη δράση του δυναμικού Επισκόπου. Γι’ αυτό και ζητούσαν να βρουν αφορμή να τον συλλάβουν και να τον σκοτώσουν.

Αυτή η αφορμή δόθηκε. Στα 1601 ο θριλικός και ηρωικός Επίσκοπος Τρίκκης (Λαρίσης) Διονύσιος ο Φιλόσοφος, μη αντέχοντας να βλέπει τα φρικώδη δεινά των υποδούλων Ελλήνων, υποκίνησε επανάσταση κατά των Τούρκων στη Δυτική Θεσσαλία. Φυσικά το κίνημα απέτυχε και καταπνύγηκε στο αίμα. Ο φλογερός Επίσκοπος οδηγήθηκε στα Γιάννενα και ύστερα από φρικτά μαρτύρια, γδάρθηκε ζωντανός. Επίσης και όλοι οι συνεργάτες του είχαν ανάλογη τύχη.

Για να τροκρατήσουν τους υπόδουλους Έλληνες, ασκούσαν φοβερή τρομοκρατία στην ευρύτερη περιοχή. Συνελάμβαναν αθώους, τους καταλόγιζαν ψευδείς κατηγορίες ότι δήθεν ήταν συνεργάτες του Επισκόπου Διονυσίου, τους οποίους βασάνιζαν απάνθρωπα και θανάτωναν. Ένας από αυτούς ήταν και ο Επίσκοπος Φαναρίου Σεραφείμ. Τον κατηγόρησαν ως δήθεν συναργάτη του Διονυσίου, αλλά εκείνος έλειπε την περίοδο της επανάστασης σε ποιμαντική και ιεραποστολική περιοδίαστα χωριά των ορεινών Αγράφων.

Επέστρεψε στο Φανάρι στις 3 Δεκεμβρίου του 1601 και επισκέφτηκε τις τουρκικές

αρχές, για να δηλώσει την επιστροφή του, όπως όριζαν οι τουρκικοί νόμοι και να δώσει το καθιερωμένο «μπακσίσι» στον τούρκο διοικητή. Αλλά εκεί τον περίμενε μια έκπληξη. Μόλις εισήλθε στο διοικητήριο, οι παριστάμενοι αγάδες είπαν: «Αυτός ήταν με το Διονύσιο, πως τολμά και παρουσιάζεται μπροστά μας;». Εκείνος, σάστισε και τους απάντησε ότι ήταν αθώος και πως έλειπε σε περιοδία. Εκείνοι όμως βρίζοντας του είπαν: «Αποστάτη και προδότη, θα λάβεις και εσύ όπως σου αξίζει την αμοιβή σου. Το μόνο που σου μένει είναι να αλλαξοπιστήσεις, να γίνεις Τούρκος και εμείς θα σε συγχωρήσουμε και θα σε τιμήσουμε κιόλας».

Ο Σεραφείμ δεν σκέστηκε ούτε στιγμή την δόλια πρότασή τους. Τους δήλωσε πως «Σε καμιά περίπτωση δεν θα αρνηθώ το Χριστό μου. Τις δικές σας τιμές τις καταφρονώ»! Εκείνοι γεμάτοι θυμό και αγανάκτηση όρμισαν επάνω του, τον κτύπησαν, τον κακοποίησαν και τον έσυραν στο θυριώδηδιοικητή ΦαναρίουΧαμουζάμπεη, φωνασκώντας ότι «Και ετούτος ήταν επαναστάτηςκαὶ συνεργαζόταν μὲτὸν καταραμένο Διονύσιο. Είναι εχθρὸς και φοβερὸς αντίπαλός μας. Θάνατος στον προδότη»!

Ο τούρκος διοικητής κάλεσε τον Σεραφείμ κοντά του και χρησιμοποίησε τη γνωστή μέθοδο της δήθεν καλοσύνης και επιείκειας, με ταξίματα και τιμές, αν ήθελε να αλλαξοπιστήσει. «Σεραφείμ, ἐσὺ εἶσαι ἔξυπνος ἄνθρωπος. Ἀπορῶ πῶς τὸ ἔπαθες καὶ συμφώνησες μὲ τὸ ν ἀνόητο ἐκεῖνο Διονύσιο καὶ δὲν σκέφθηκες πὼς τὸ κίνημά σας, ὄχι μόνον ἦταν ἀδύνατον ἀ ἐπικρατήση, ἀλλὰ θὰ στοίχιζε καὶ τὸ κεφάλι σας. Νά, πιάστηκες καὶ κινδυνεύεις νὰ τιμωρηθῆς παραδειγματικὰ μὲ φρικτὸ θάνατο. Τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω, νὰ γίνης Τοῦρκος, ἄν θέλης νὰ σοῦ χαρίσουμε τὸ κεφάλι· ἀκόμα καὶ μεγάλη θέση σοῦ δίνουμε καὶ πλούτη καὶ δόξα σοῦ ἐξασφαλίζουμε».

Ο ηρωικός Επίσκοπος άκουσε με προσοχή τα λόγια του διοικητή και του απάντησε χωρίς άλλη περίσκεψη: «Ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ δὲν θ’ ἀποχωρισθῶ ποτέ. Ἀντιθέτως, μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης θὰ δεχθῶ τὸν θάνατον χίλιες φορὲς γιά τὸ ὄνομά Του τὸἌγιον. Δι’ αὐτὸ σφάξε, κόψε, κάμε ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ νόμος»! Ταυτόχρονα μια ανεξήγητη γαλήνη πλήρωσε την ψυχή του, αποδιώχνωντας κάθε ίχνος φόβου και αγωνίας.

Ο διοικητής Χαμουζάμπεης έγινε σωστό θηρίο από το θυμό του. Πρόσταξε στους αιμοβόρους υποτακτικούς του να τον δείρουν αλύπητα και να του κόψουν τη μύτη. Ο Σεραφείμ υπόμεινε με καρτερία και αδιαμαρτύρητα τα μαρτύρια, ευχαριστώντας και υμνώντας το Θεό, ο Οποίος τον αξίωσε να κακοπαθήσει για την αγάπη Του. Κατόπιν έδωσε διαταγή να τον κλείσουν στο πιο σκοτεινό και υγρό μπουντρούμι, χωρίς φαγητό και νερό, με σκοπό να δειλιάσει και να αλλαξοπιστήσει. Μάταια όμως ήλπιζε ο Χαμουζάμπεης, ο ηρωικός Επίσκοπος ήξερε να πεθαίνει ως

Χριστιανός και Έλληνας. Την όλη τη νύχτα, παρά τους αφόρητους πόνους, προσευχόταν στο Θεό και την Παναγία, να τον βοηθήσει να υπομείνει το μαρτύριο και να μη λιγήσει.

Την άλλη μέρα τον παρουσίασαν και πάλι στον διοικητή, ο οποίος του είπε: «Ἐ, Σεραφείμ, πιστεύω νὰ σωφρονίσθηκες μὲς τὴν φυλακή. Ἔλα, λυπήσου τὰ νιάτα σου καὶ πίστεψε στὸν Μεγάλο Προφήτη». Αλλά Εκείνος, με θάρρος και πρόσωπο που έλαμπε από αγαλίαση, αρνήθηκε και πάλι τις προσποιητές κολακίες του τούρκου αξιωματούχου. Για τούτο έδωσε διαταγή για νέα χειρότερα βασανιστήρια, τον κτύπησαν άγρια, τον ξάπλωσαν τεντώνοντάς του τα χέρια και τα πόδια και τοποθετώντας στην κοιλιά του έναν μεγάλο βράχο. Του έδωσαν να πιεί βουρκόνερο και συνέχιζαν να τον κακοποιούν.

Μετά από ώρα ο διοικητής έδωσε διαταγή: «σουβλήστε τον»! Τον πήραν και τον οδήγησαν στο κέντρο του Φαναρίου, κοντά σε ένα κυπαρίσσι, στο μέρος που σήμερα είναι ο Ναός επ’ ονόματί του. Εκείνος γαλήνιος και προσευχόμενος βάδιζε στο φοβερό μαρτύριο, ψελίζοντας προσευχές και λόγια συγχώρεσης στους δημίους του! Όταν έφτασαν στον τόπο του μαρτυρίου, τον γύμνωσαν και τον υπέβαλαν στον δια σουβλισμού φρικτότατο θάνατο. Ο άγιος δεν επέζησε για πολλή ώρα, η ψυχή του πόεταξε στα ουράνια για να συναντήσει το Χριστό, να τον δοξάσει! Το δε τίμιο σώμα του έλαμπε από ανεξήγητο φώς και το πρόσωπό του από λαπρότητα και γαλήνη. Ήταν 4 Δεκεμβρίου του έτους 1601.
Ο Χαμουζάμπεης έδωσε διαταγή να μην ταφεί το σώμα του Ιερομάρτυρα, αλλά να παραμείνει εκεί ως φόβητρο των Ρωμηών. Μάλιστα έβαλε φρουρά να το φυλάει.Για πολλές ημέρες έμεινε άταφο, αλλά άφθαρτο. Δεν πέστη αλλοιώσεις, σήψη και δυσοσμία, αλλά συνέχιζε να λάμπει και να ευωδιάζει! Κατόπιν έκοψαν το κεφάλι του αγίου, το οποίο έστειλαν στα Τρίκαλα, όπου το παλούκωσαν, μαζί με τα κεφάλια άλλων δύο επαναστατών. Το σώμα το έριξαν από το κάστρο του Φαναρίου και το εξαφάνισαν.

Ο ευλαβής ηγούμενος της Ιεράς Μονής Δουσίκου, κατάφερε να πάρει την τίμια κεφαλή και να την μεταφέρει στο μοναστήρι, ως πολύτιμο θησαυρό. Μάλιστα υπάρχουν σ’ αυτή εμφανή ίχνη από δέρμα! Η μνήμη του εορτάζεται στις 4 Δεκεμβρίου, την ημέρα του ηρωικού του μαρτυρίου. Συγκαταλλέγεται στους θαυματουργούς αγίους, επιτελώντας άπειρα θαύματα σε όσους τον επικαλούνται με ευλάβεια και πίστη.

Ο άγιος Ιερομάρτυρας Σεραφείμ αποτελεί μια ακόμα ζωντανή απόδειξη για τον εθναρχικό ρόλο της Εκκλησίας μας στα τραγικά χρόνια της τουρκής δουλείας. Μια ηχηρή απάντηση σε όλους τους ανιστόρητους και κακόβουλους συκοφάντες, ότι δήθεν η Εκκλησία βρισκόταν με το μέρος των αλλοθρήσκων τυράννων του λαού

μας! Η συντριπτική πλειοψηφία του ορθοδόξου κλήρου είναι ταυτόσημη με το βίο του αγίου Σεραφείμ!